

Asia: OKM 38/040/2016

Gaudeamus igitur - ylioppilastutkinnon kehittäminen

1.1 Työryhmä ehdotti, että tutkintoon osallistuvan on suoritettava äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe sekä kolme koetta tai koeparia seuraavista: - Matematiikka - Toinen kotimainen kieli - Vieras kieli - Kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe Tutkintoon osallistuva voi lisäksi suorittaa yhden tai useamman kokeen edellä mainituista kokeista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

2.1 Työryhmä ehdotti, että kaikkiin kokeisiin laaditaan oppiainerajat ylittäviä tehtäviä. Tehtävien laadinnassa otetaan huomioon myös aihekokonaisuudet.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

2.2 Työryhmä ehdotti, että tulevaisuudessa kokeiden tausta-aineistoihin voisi sisältyä myös materiaalia eri kielillä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Tausta-aineistoissa voisi olla materiaalia eri kielillä. On kuitenkin varmistettava, että kokelaan kielivalikoima ja kielitaidon laajuus hallitsemisessaan kielissä eivät määritä hänen menestystään muun oppiaineen kokeessa. Tätä voisi pyrkiä välttämään esimerkiksi varmistamalla, että koetehtävissä ja tausta-aineistossa olisi riittävästi vaihtoehtoja ja kokelailla käytössään apuvälineitä. Opiskelijoihin tulisi myös ohjata tutustumaan ja käyttämään tämänkaltaisia aineistoja opetuksessa (ja tällaisia aineistoja tulisi siis olla saatavilla opetuskäyttöön).

2.3 Työryhmä ehdotti, että kokeiden laadinnassa vahvistetaan edelleen tavoitteiden mukaista osaamista yksittäisten sisältöjen sijaan.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

3.1 Työryhmä ehdotti, että ylioppilastutkinnon valmistumista koskevia säännöksiä täsmennetään siten, että niistä selkeästi ilmenee, että ylioppilastutkinnon suorittaminen edellyttää lukion oppimäärän suorittamista tai muiden lukiolain 18 a §:n mukaisten edellytysten täyttymistä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

3.2 Työryhmä ehdotti, että kokelaat eivät enää sitovasti valitse kokeita pakollisiksi tai ylimääräisiksi ilmoittautumisen yhteydessä. Tutkinto muodostuu muutoin nykyisen kaltaisella tavalla.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Tämä parantaisi kokelaan asemaa.

3.3 Työryhmä ehdotti, että kokelaan ilmoittautumista eritasoisin kokeisiin samassa tutkintoaineessa ei rajoiteta. Kokelaan tutkintoon voidaan kuitenkin sisällyttää vain yksi koe samassa oppiaineessa. Muista kokeista kokelas saa erillistodistuksen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantenna perustelut

Kannatettava ehdotus, koska tämä voisi rohkaista pitkän oppimäärän kokeen suorittamiseen sellaisia opiskelijoita, jotka hylätyn tai kehnon arvosanan pelossa tekevät lyhyen oppimäärän kokeen (vaikka olisivat opiskelleet pitkän oppimäärän).

3.4 Työryhmä ehdotti, että saamen vieraan kielen kokeen tilalle kokelas voi valita myös saamen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen. Tällöin saamen kielen osaamista voi osoittaa aiempaa joustavammin.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

4.1 Työryhmä ehdotti, että erillisinä kokeina suoritettut hyväksytyt kokeet voidaan lukea hyväksi ylioppilastutkintoon kolmen vuoden ajan erillisen kokeen hyväksymisajankohdasta.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Aikuislukioiden näkökulmasta tämä olisi tärkeää esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, kun alun perin yhtä ainetta suorittamaan tullut opiskelija motivoituukin suorittamaan koko tutkinnon.

4.2 Työryhmä ehdotti, että koulutuksen järjestäjä voisi periä kokelaalta maksun, mikäli kokelas ei olisi kyseisen koulutuksen järjestäjän opiskelija ja joka uusii tutkintoonsa sisältyvän kokeen ylioppilastutkinnon tultua suoritetuksi, täydentää tutkintoaan tai suorittaa erillisen ylioppilastutkintoon kuuluvan kokeen koulutuksen järjestäjän oppilaitoksessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Ehdotus on kannatettava, koska tällaisten kokelaiden määrä tulee luultavasti kasvamaan, mikäli kokeiden uusimismahdollisuutta lisätään ehdotuksen esittämällä tavalla, eivätkä tällaiset korottajat ja täydentäjät jakaannu tasaisesti eri oppilaitosten kesken.

4.3 Työryhmä ehdotti, että lukion oppimäärää suorittavalla kokelaalla tulee olla puolet lukion oppimäärästä tai kirjoitettavan oppiaineen pakolliset kurssit opiskeltuna voidakseen osallistua tutkinnon kokeisiin. Rehtori varmistaa kokelaan oikeuden osallistua tutkintoon.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Lukion oppimäärää suorittavalla kokelaalla tulisi olla opiskeltuna puolet lukion oppimäärästä JA kirjoitettavan aineen pakolliset kurssit voidakseen osallistua tutkinnon kokeisiin. Pakolliset kurssit tulee olla opiskeltuna ennen ylioppilaskoetta, jotta taataan mahdollisimman hyvin opiskelijan tietojen ja taitojen olevan kokeen edellyttämällä tasolla.

5.1 Työryhmä ehdotti, hylättyjä kokeita voisi uusia nykyisen kahden kerran sijaan kolme kertaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Jos ylioppilaskokeen painoarvo korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa kasvaa, on hyvä, että hylätyn kokeen voisi uusia kolmesti. Käytännön järjestelyissä ja resursoinnissa on otettava huomioon, että lisääntyvä uusiminen kasvattaa opettajien työmäärää.

5.2 Työryhmä ehdotti, että hyväksytyt kokeen voisi uusia jatkossa nykyisen yhden koekerran sijaan kaksi kertaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Jos ylioppilaskokeen painoarvo korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa kasvaa, on hyvä, että hyväksytyt kokeen voisi uusia kahdesti. Käytännön järjestelyissä ja resursoinnissa on otettava huomioon, että lisääntyvä uusiminen kasvattaa opettajien työmäärää.

5.3 Työryhmä ehdotti, että tutkinnon tultua hylätyksi, hylätyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytyt kokeet voidaan sisällyttää aloitettavaan uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajana aiemmin suoritettuna kokeen hyväksymisen ajankohdasta.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Tämä on perusteltua, kun kompensatiomahdollisuutta ollaan poistamassa.

5.4 Työryhmä ehdotti, että hylätyn kokeen kompensatiomahdollisuus poistetaan samalla, kun uusimismahdollisuuksia lisätään edellä esitetyllä tavoin.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Mikäli kohdat 5.1, 5.2 ja 5.3 toteutuvat, kompensatiomahdollisuus voidaan poistaa.

6.1 Työryhmä ehdotti, että koepäivien aikatauluja tiivistetään ottaen huomioon kokelaiden riittävä palautuminen, kokelasmäärät eri päivinä, eri kokeiden tyypilliset yhdistelmät ja järjestelyjen vaikutus kokelaiden jaksamiselle.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Mikäli koeaika lyhenee kuudesta tunnista, koepäivien tiivistämistä voidaan harkita. On kuitenkin epäselvää, miten kokelaiden jaksaminen ja riittävä palautuminen turvattaisiin ilman nykyisiä välipäiviä (etenkin, kuin opiskelijat itse mainitsevat muistiossa viitatussa Lukiolaisten liiton kyselyssä välipäivät merkittävimpänä stressin keventäjänä). Mikäli koepäiviä tiivistetään, on lisäksi taattava opettajille riittävästi aikaa arvostelun tekemiseen.

6.2 Työryhmä ehdotti, että kokeiden pituus lyhennetään neljään tuntiin. Äidinkielen koe muutetaan yksipäiväiseksi. Kokeiden rakenne, sisältö ja laajuus mitoitetaan uuteen keston.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Ylioppilaskokeiden muuttuminen digitaaliseksi on iso muutos, joka on vielä meneillään. On selvää, että kokeiden luonne, tehtävätyypit ja tehtäviin liittyvät aineistot tulevat muuttumaan ja kehittymään digitaalisen ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien myötä, eikä ainakaan kaikkien oppiaineiden osalta ole vielä täysin selvää, miten. Kokeisiin on kaavailtu muun muassa monikanavaisia ja -kielisiä tausta-aineistoja ja uudenlaisia osioita (kielten kokeiden puhumisen osio). Tässä meneillään olevassa muutoksessa kokeen tehtävätyyppejä ei saisi määritellä kokeelle asetettu aikaraja vaan se, miten ja millaisten tehtävien avulla uudenlaisessa digitaalisessa koeympäristössä pystytään parhaiten testaamaan, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut oppimistavoitteet (jotka yleissivistävässä lukiokoulutuksessa ovat laajat ja moninaiset).

Vaikka itse tekstin tuottaminen saattaa osalle kokelaista olla tietokoneella nopeampaa kuin kynällä, laajojen ja monipuolisten aineistojen lukeminen, ymmärtäminen, analysoiminen ja jäsentäminen vaativat aikaa. Samoin aikaa vaatii esimerkiksi kielten kokeisiin kaavailtu puhumisen osio - siitäkin huolimatta, että samalla kokeen muiden osa-alueiden tehtävät tulevat muuttumaan nykyisestä. Mikäli lyhyessä ajassa pyritään testaamaan useaa kielitaidon osa-aluetta, vaarana on, että arvioinnin pohjaksi ei saada riittävää näyttöä opiskelijan osaamisesta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineessa korostuvat tekstitaidot sekä kyky jäsentellä omia ajatuksia ja tuottaa pitkä viimeistelty teksti ovat merkittäviä taitoja kaiken opiskelun kannalta. Oppiaineen oppimistavoitteet ovat hyvin laajat ja moninaiset, ja tekstitaidon koe ja esseekoe ovat hyvä tapa testata näiden tavoitteiden saavuttamista. Taidot, joita äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa hiotaan näitä kokeita (ja tulevaisuutta) varten, hyödyttävät opiskelijoita myös muiden oppiaineiden opiskelussa ja ylioppilaskokeissa sekä jatko-opinnoissa. Voiko käydä niin, että jos pitkän pohtivan tekstin tuottaminen äidinkielen ja kirjallisuuden ylioppilaskokeesta poistetaan, seuraukset heijastuvat muidenkin kielellistä tuottamista edellyttävien oppiaineiden tuloksiin?

7.1 Työryhmä ehdotti, että tutkintoa kehitetään kohden avoimia digitaalisia oppimisympäristöjä, joissa on mahdollisuus hyödyntää monipuolisesti taustamateriaaleja. Osa kokeesta voi hyödyntää internetyhteyttä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

7.2 Työryhmä ehdotti, että opettajien ja opiskelijoiden tutustuminen ylioppilastutkintotehtävien tyyppiin digitaalisiin tehtäviin mahdollistetaan hyödyntäen vanhoja koetehtäviä. Tekijänoikeudellisia haasteita voidaan ratkaista erillissopimuksin, tehtävien laatimisen keinoin ja tarvittaessa selvittämällä viranomaistyönä lainsäädännön antamat mahdollisuudet ja rajoitteet.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

8.1 Työryhmä ehdotti, suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa. Käyttöönottoa testataan ja uudistuksen vaikutuksia arvioidaan

kokelaiden, opettajien, koulujen, koulutuksen järjestäjien ja ylioppilastutkintolautakunnan kannalta ennen toimeenpanoa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

On erittäin perusteltua, että suullinen kielitaito otetaan huomioon ylioppilastutkinnossa. Koetehtävien luonne, suullisen kokeen käytännön järjestelyt ja tehtävien arvioiminen on kuitenkin suunniteltava huolellisesti, jotta kokelaat voivat suoriutua kokeesta parhaalla mahdollisella tavalla. Mahdollistaako teknologia suullisen kielitaidon testaamisen yo-koetilanteessa yhtä tarkoituksenmukaisesti kuin tällä hetkellä A- ja B1-kielten syventävällä puhumisen kurssilla käytössä oleva valtakunnallinen koe? Suullisessa kielitaidossa korostuu vuorovaikutustilanne, mikä tulee huomioida koetta, testausjärjestelyjä ja arviointia suunniteltaessa.

9.1 Työryhmä ehdotti, valmistavassa arvostelussa opettaja korjaa oman oppilaitoksen koesuoritusten lisäksi myös muiden oppilaitosten koesuorituksia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

10 Osiopankki ja adaptiiviset kokeet

Kantanne asiaan perusteluineen

-

11 Ryhmäkoee

Kantanne asiaan perusteluineen

-

12 Ylioppilastutkinto ja koulutusvienti

Kantanne asiaan perusteluineen

-

13 Ehdotusten kustannusvaikutukset

Kantanne asiaan perusteluineen

Uusimismahdollisuuksien lisäämisestä opettajille koituva lisätyö on korvattava, ja tähän on varattava riittävät resurssit. (Sen ohella, että on turvattava, ettei opettajien työtaakka kasva kohtuuttomasti.)

Muuta, mitä halautte asiasta lausua.

Muuta, mitä haluatte asiasta lausua.

Vieraskielisyys- ja LUKI-todistukset tulisi ottaa huomioon kaikkien kokelaan suorittamien kokeiden lopullisessa arvostelussa (ei vain yhden oppiaineen kokeessa).

Raittila Pauliina
Aikuislukioiden opettajat ry